

විශේෂ සටහන 10

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා වූ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය: උසස් ජීවන තත්ත්වයක් උදෙසා උසස් ගුණාත්මකභාවයෙන් යුතු මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයක් ඇති කිරීම

හැඳින්වීම

පුද්ගලයින්ට සහ ව්‍යාපාර වලට ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලිය හැකි ප්‍රයෝජනවත් සහ දැරිය හැකි මූල්‍ය නිෂ්පාදන සහ සේවාවන් එනම් ගනුදෙනු, ගෙවීම්, ඉතුරුම්, ණය සහ රක්ෂණය සඳහා ඇති ප්‍රවේශය වගකීමෙන් සහ තිරසාර අයුරින් ලබාදීම මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ලෙස පුළුල්ව අර්ථ දැක්විය හැක.¹ පුද්ගලයින්ට සහ ව්‍යාපාර වලට විධිමත් මූල්‍ය අංශයේ නියැලීමට ඇති බාධා ඉවත් කිරීමටත්, ඔවුන්ගේ ආදායම් මාර්ග සහ ජීවන තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීමටත් මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය තුළින් අවස්ථාව සැලසෙන බැවින් එය සර්ව සහභාගීත්ව මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ලෙසද අර්ථකථනය කළ හැකිය.

2000 වසර මුල් භාගයේ සිටම මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ සංකල්පය ගෝලීය ප්‍රතිපත්ති න්‍යාය පත්‍රයෙහි කේන්ද්‍රීය අංශයක් බවට පත් වී ඇත. බොහෝ රටවල් දරිද්‍රතාවයෙන් මිදීමට සහ තිරසාර ආර්ථික වර්ධනය සඳහා දායක වීමට පුද්ගලයන් සහ ආයතන විසින් දරන ප්‍රයත්න ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ උත්සාහයක් ලෙස මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය යොදා ගනු ලබයි. මූල්‍ය අංශයෙන් බැහැරව සිටින ජන කොටස් සඳහා මූල්‍ය සේවා සඳහා ඇති ප්‍රවේශය ඉහළ නැංවීම තුළින් වඩා හොඳ ජීවන තත්ත්වයක් සඳහා අවස්ථාවන් විවර වන අතරම ඔවුන්ට ඉදිරි දැක්මකින් යුතුව මූල්‍ය කටයුතු කළමනාකරණය කිරීමේ හැකියාවද ලැබෙනු ඇත. ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට මූල්‍ය සේවා සඳහා ඇති ප්‍රවේශය ඉහළ නැංවීම තුළින් නව සහ වඩා ඵලදායී ව්‍යාපාරික කටයුතු සඳහා ආයෝජනය කිරීමට ඔවුන් දිරිමත් වීම තුළ, ආර්ථික වර්ධනයට දායක වෙමින් නව රැකියා අවස්ථා උත්පාදනට හැකි වේ. මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය තුළින් පමණක් මිනිසුන් දරිද්‍රතාවයෙන් මුදවා ගැනීමට නොහැකි වුවද, වඩා හොඳ ජීවන තත්ත්වයක් ගොඩනංවා ගැනීමට එය උපකාරී වනු ඇත. තවද රටක මූල්‍ය ස්ථායීතාවය සඳහා ශක්තිමත් පදනමක් ගොඩනැගීමේදී මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයේ ඇති වැදගත්කම පුළුල් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර, එමගින් සාර්ව සහභාගීත්වයක් සහිත ආර්ථික වර්ධනයකට මඟ පෑදෙනු ඇත. මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ සංකල්ප සහ ප්‍රයත්නයන් ප්‍රතිපත්ති මෙවලමක් ලෙස වැඩි දියුණු කිරීමේදී, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයෙහි මට්ටම තක්සේරු කිරීම, ගණනය කිරීම සහ ආර්ථික හා සමාජීය වශයෙන් සැබෑ අවශ්‍යතා නිසි ලෙස හඳුනා ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

මෙම පසුබිම තුළ, ජාතික මට්ටමින් ඉලක්ක හඳුනාගැනීමට සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ මූලපිරීම් වල ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිපත්ති

සම්පාදකයන් විසින් මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයෙහි මට්ටම පොදු මානයක් 3ක් යටතේ තක්සේරු කර ඇත.

'ප්‍රවේශය' පිළිබඳ මානය මගින් මූල්‍ය සේවාවන් ව්‍යාප්තියෙහි පවතින තීව්‍රභාවය පෙන්වුම් කරයි. එනම්, බැංකු ශාඛා, ස්වයංක්‍රීය ට්‍රේලර් යන්ත්‍ර (ATM), POS උපාංග වල ව්‍යාප්තිය හෝ තොරතුරු පිරිවැය වැනි මූල්‍ය ආයතන වෙත ප්‍රවේශ වීමේදී පාරිභෝගිකයන් මුහුණ දෙනු ලබන ඉල්ලුම් අංශයේ බාධා පිළිබඳව විස්තර කරනු ලබයි. "භාවිතය" පිළිබඳ මානය මගින් පාරිභෝගිකයන් මූල්‍ය සේවා භාවිතා කරන ආකාරය, කාලය සහ වාර ගණන පිළිබඳ කරයි. 'මූල්‍ය නිෂ්පාදන සහ සේවා සැපයීම් වල ගුණාත්මකභාවය' යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ පාරිභෝගිකයාගේ අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය සේවා තෝරා ගැනීමේ හැකියාව මෙන්ම පාරිභෝගික ආරක්ෂාව පිළිබඳ අංශයන් සහ මූල්‍ය නිෂ්පාදන සහ සේවා පිළිබඳ ඇති දැනුම්වත්භාවය සහ අවබෝධයයි.²

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයෙහි වර්තමාන තත්ත්වය

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව විසින් දරන ලද දිගු කාලීන ප්‍රයත්න විසිවන සියවසේ මුල් භාගය දක්වා දිව යයි. මෙම ප්‍රයත්නවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළ නංවා ගැනීමට හැකියාව ලැබී ඇත. ලෝක බැංකු සමූහයේ සාමාජිකයෙකු වන ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සහයෝගිතාවේ සහාය ඇතිව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2018 වසරේදී පවත්වන ලද මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික සමීක්ෂණයට අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ ගිණුම් හිමිකාරීත්වය සියයට 88ක් පමණ වූ අතර, එය දකුණු ආසියානු කලාපීය සාමාන්‍යය වූ සියයට 70ට වඩා ඉහළ අගයක් ගන්නා ලදී.³ ගිණුම් හිමිකාරීත්වයේ ස්ත්‍රී පුරුෂ විෂමතාවයක් හෝ ග්‍රාමීය සහ අඩු ආදායම්ලාභී ජනකොටස් අතර සැලකිය යුතු විෂමතාවයක් වාර්තා වී නොමැත. 2021 දෙසැම්බර් මස වන විට වැඩිහිටියන් 100,000කට ශාඛා 16.4ක බැංකු ශාඛා

2 ලෝක බැංකුව, 2015
 3 Global Findex, 2017: 73.65 per cent of adults in Sri Lanka have accounts at a financial institution and the regional average in South Asia is 70 per cent (36 per cent excluding India)

1 ලෝක බැංකු

සන්නවයක් පැවතීම⁴ මගින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉහළ මට්ටමේ බැංකු ශාඛා ව්‍යාප්තියක් පෙන්වනු කරනු ලබයි. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලාංකිකයන් අතර ඉහළ සාක්ෂරතා මට්ටමක් (92.9%⁵) පැවතුණද මූල්‍ය සාක්ෂරතා මට්ටම (35%⁶) අඩු මට්ටමක පැවතීම අපේක්ෂිත ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට බාධාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

වඩාත් පුළුල්ව ගත් කළ, ඉහළ මට්ටමේ ප්‍රවේශ පැවතියද, ගිණුම් භාවිතය, ජංගම මුදල්, රක්ෂණ, විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රම, බැඳුම්කර සහ කොටස් වෙළඳපොළ උපකරණ වැනි අනෙකුත් මූල්‍ය නිෂ්පාදන සහ සේවා භාවිතය මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පවතී. වඩාත් වැදගත් කරුණ නම්, පුද්ගලයන්ට සහ ක්ෂුද්‍ර, සුළු සහ මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන්ට විධිමත් මූල්‍ය සැපයුම්කරුවන්ගෙන් සුදුසු ණය සේවාවන් සඳහා ඇති සීමිත ප්‍රවේශය සැලකිය යුතු බාධකයක් ලෙස පැවතීමයි.⁷

නාගරික සහ කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන්ට විධිමත් මූල්‍ය මූලාශ්‍ර සඳහා හොඳ ප්‍රවේශයන් පැවතිය ද, ගම් මට්ටමේ ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන් සඳහා වන මූල්‍ය පහසුකම් ප්‍රවේශය සැලකිය යුතු අඩු මට්ටමක පවතී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දැඩි අවදානමට ලක්වූ පිරිස් අවිධිමත් මූල්‍ය අංශය වෙත යොමු වී ඇති අතර එමගින් දැඩි ලෙස අවදානම් වලට නිරාවරණය වීමත් මූල්‍ය අනුක්‍රමිකතා හේතුවෙන් ඇතිවන දුෂ්කරතාවන්ට සහ දරිද්‍රතාවයට ගොදුරු වීමේ අවදානමක් පවතී.

2018 වර්ෂයේ පැවැත්වූ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික සමීක්ෂණය මගින් ඩිජිටල් ගෙවීම් සහ අනෙකුත් ඩිජිටල් මූල්‍ය සේවා භාවිත තවදුරටත් වර්ධනය කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු අවස්ථාවන් ඇති බව පෙන්වා දී ඇත.

කෙසේ වෙතත්, පවතින මූල්‍ය නිෂ්පාදන හා සේවා භාවිත කිරීමට අවශ්‍ය මූල්‍ය දැනුම, කුසලතා හා හැකියාව නොමැතිකම හේතුවෙන් තිරසාර මට්ටම කරා ළඟා වී උපරිම ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේ හැකියාව ශ්‍රී ලංකාවට අහිමි වී ඇත. අවිධිමත් මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඵලදායී නියාමන අධිකාරියක් නොමැති කම සහ බලපෑමට ලක්වූ කණ්ඩායම් සඳහා නිසි නීතිය රැකවරණයක් නොමැති වීම, ඔවුන් විධිමත් මූල්‍ය අංශයෙන් බැහැරවීම සඳහා බලපානු ලබන ප්‍රධාන සාධක ලෙස නිරීක්ෂණය වී ඇත.

මෙවැනි, පසුබිමක් තුළ, ශ්‍රී ලංකාව සඳහා වූ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය හඳුන්වාදීම කාලීන අවශ්‍යතාවයක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය.

4 CBSL
5 Economics and Social Statistics Report, 2021, CBSL
6 The Standard and Poor's Global Financial Literacy Survey, 2014-2015
7 ශ්‍රී ලංකාව සඳහා වූ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ උපාය මාර්ගය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සියලුම පාර්ශවකරුවන්ට දිගු කාලීන, විස්තීර්ණ සහ මනා සම්බන්ධීකරණයකින් යුතු වූ ප්‍රවේශයක් ලබාදීම සඳහා ගන්නා ලද පළමු ජාතික මට්ටමේ ප්‍රයත්නය ලෙසද මෙය හඳුනාගත හැක. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මෙහෙයවීමෙන් හා රාජ්‍ය ආයතන, විධිමත් මූල්‍ය සේවා සපයන්නන් සහ අනෙකුත් අදාළ වෘත්තීය ආයතන ඇතුළුව විවිධ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය වැඩි දියුණු කර ඇත. 2020 මාර්තු මාසයේදී මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද අතර 2021 මාර්තු මාසයේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දියත් කරන ලද අතර මේ වන විට සාමාජික ආයතන 20කට අධික සංඛ්‍යාවක් සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව ක්‍රියාවට නංවනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා වූ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගයෙහි ප්‍රතිපත්ති රාමුව සහ ක්‍රියාකාරීත්වය

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා දිගු කාලීන, විස්තීර්ණ, ප්‍රමිතිගත මනා සම්බන්ධීකරණයකින් යුතු ප්‍රවේශයක් සැපයීම, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාව පිළිබඳ උපාය මාර්ගයෙහි අරමුණ වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගයෙහි දැක්ම මගින් උපාය මාර්ගයේ පාර්ශවකරුවන් සහයෝගීව සාක්ෂාත් කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන අභිලාෂකාමී දිගු කාලීන අරමුණු නිරූපණය කරන අතර උපාය මාර්ගයෙහි ප්‍රමුඛතා සඳහා මඟපෙන්වීම සපයනු ලබයි.

'උසස් ජීවන තත්ත්වයක් සඳහා ගුණාත්මක අන්තර්ගතභාවයක්'

ශ්‍රී ලංකාවේ සියලු පුද්ගලයින් සහ ව්‍යවසායයන්ට තම ජීවන මට්ටම ඉහළ නංවා ගනිමින්, ආර්ථික වර්ධනය සඳහා දායක විය හැකි ඉහළ ගුණාත්මකභාවයකින් යුතු, වඩාත් සුදුසු, ආරක්ෂිත සහ දැරිය හැකි මූල්‍ය නිෂ්පාදන හා සේවා වෙත දැනුම්වත්, සාධාරණ සහ සමානාත්මතාවයෙන් යුතු ප්‍රවේශයක් ඇති කර දීම.

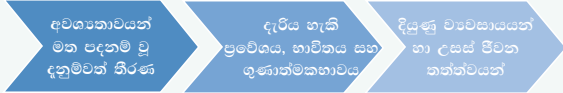
මූල්‍ය සේවා සඳහා සරල ප්‍රවේශයකින් ඔබ්බට ගිය වැදගත් සංකල්පයන් මෙම දැක්ම තුළ අන්තර්ගත වී ඇත. එහිදී හොඳින් දැනුම්වත් වූ පාරිභෝගිකයන්ට මූල්‍ය නිෂ්පාදන හා සේවා නිසිලෙස තෝරාගැනීමට සහ භාවිත කිරීමට හැකි හිතකර පරිසරයක් පැවතීම අවධාරණය කරනු ලබයි. ඉහළ ගුණාත්මකභාවයකින් යුතු වඩාත් සුදුසු ආරක්ෂිත සහ දැරිය හැකි, විධිමත් මූල්‍ය නිෂ්පාදන හා සේවා සඳහා ඇති පුළුල් ප්‍රවේශය සහතික කිරීම කෙරෙහි මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය තුළින් අවධානය යොමු කර ඇත.

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සඳහා වූ ශ්‍රී ලාංකීය නිර්වචනය

එහි දැක්ම හා සමගාමී වන අතර මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය හුදකලා ඉලක්කයක් නොවන බවත්, එය සමාජයට ධනාත්මක ආර්ථික හා සමාජීය බලපෑමක් ඇති කරන බවත් අවධාරනය කරයි.

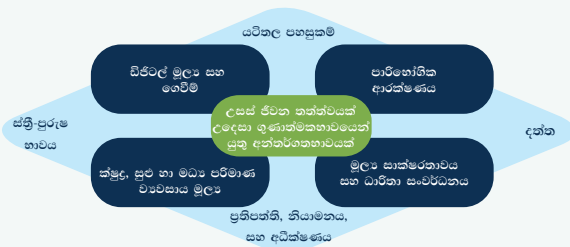
ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම පුද්ගලයන්ට හා ව්‍යවසායකයින්ගේ අවශ්‍යතා සහ දැනුම්වත් තේරීම් මත පදනම්ව උසස් තත්ත්වයේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සහාය දැක්වීමට සහ ඔවුන්ගේ ජීවන තත්ත්වයන්හි ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීමට සුදුසු ආරක්ෂිත හා දැරිය හැකි මූල්‍ය සේවා වෙත ප්‍රවේශ වීමටත් ඔවුන්ගේ එම මූල්‍ය සේවාවන් කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායී ලෙස භාවිතා කිරීම තුළින් ඔවුන්ගේ ආර්ථික කටයුතු සඳහා දායක වීමටත්, ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නංවා ගැනීමටත් හැකි පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ලෙස අර්ථ දැක්විය හැක.

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා වූ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය තුළින් ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර 4ක් වටා කේන්ද්‍රගත වූ නිශ්චිත ප්‍රතිපත්ති අරමුණු සමූහයක් පැහැදිලි ලෙස අර්ථ දැක්වනු ලබයි.

1. ඩිජිටල් මූල්‍ය සහ ගෙවීම්
2. ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය මූල්‍ය
3. පාරිභෝගික ආරක්ෂණය සහ
4. මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය සහ ධාරිතා සංවර්ධනය

මෙම ක්ෂේත්‍රයන් හි ප්‍රගතිය ළඟාකර ගැනීම සඳහා මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී සංවර්ධනය කළ යුතු සක්‍රීය අංශයන් ලෙස දත්ත, යටිතල පහසුකම් සහ ප්‍රතිපත්ති මෙවලම් සහ නියාමන පරිසරය සක්‍රීය කිරීම හඳුනාගෙන ඇත.

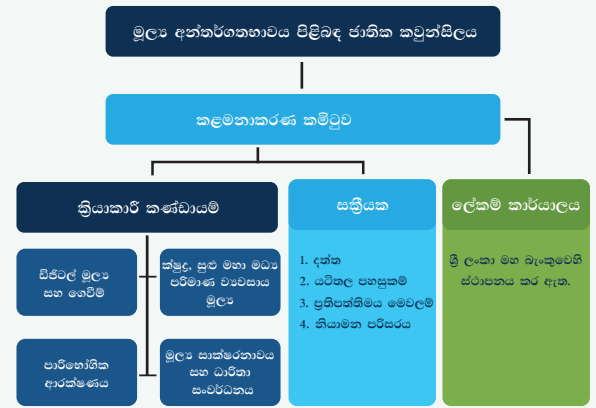

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා වූ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගික රාමුව.

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ වර්තමාන තත්ත්වය ඇගයීම තුළින් සහ එක් එක් ක්ෂේත්‍ර තුළ පවත්නා දුබලතා හා අවස්ථාවන් සැලකිල්ලට ගනිමින් අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති මූලපිරීම් ඇතුළත් කරමින් ඉහළ මට්ටමේ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා ජාතික උපාය මාර්ගයෙහි ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස්කර ඇත. මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සඳහා වූ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම, අනුක්‍රමික සහ කාලානුරූපී ක්‍රියාකාරකම් සමූහයකින් සමන්විතව ඇති අතර ආයතනික මට්ටමේ වගකීම් පැහැදිලි ලෙස නිරූපණය කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය ක්‍රියාවට නැංවීම උදෙසා අදියර 4කින්

සමන්විත වූ පාලන ව්‍යුහයක් ස්ථාපනය කර ඇත. මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය සඳහා සමස්ත ප්‍රතිපත්තිමය මඟ පෙන්වීම ඉහළින්ම වූ ජාතික කවුන්සිලය මගින් ලබාදෙන අතර උපාය මාර්ගයෙහි අඛණ්ඩ ක්‍රියාකාරීත්වය අධීක්ෂණය කිරීම සහ එහි ප්‍රගතිය පිළිබඳ ජාතික කවුන්සිලය යාවත්කාලීන කිරීම කළමනාකරණ කමිටුව වෙත පැවරී ඇත. එමෙන්ම, අපේක්ෂිත කාල රාමුව තුළදී උපාය මාර්ගික ඉලක්කයන් සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා අදාළ සියලු ආයතන හරහා සම්බන්ධීකරණය සහ අධීක්ෂණය සහතික කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි පිහිටුවා ඇති ලේකම් කාර්යාලය කටයුතු කරනු ලබන අතර එක් එක් ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍ර යටතේ පිහිටුවා ඇති ක්‍රියාකාරී කමිටු උපදේශන සංසදයන් ලෙස කටයුතු කරනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා වූ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගයෙහි පාලන ව්‍යුහය.

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගයෙහි අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් රාමුව යටතේ ස්ථාපිත කරන ලද ප්‍රතිඵල රාමුව මගින් අපේක්ෂිත මූලික අරමුණු පැහැදිලි ලෙස ප්‍රකාශ වන අතර මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ මූලික අරමුණු සමස්ත ක්‍රියාවලිය පුරාම මැනිය හැකි දර්ශක බවට පරිවර්තනය කර පෙන්වනු ලබයි.

සියලුම ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍ර ආවරණය කරමින්, සමස්ථ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රමුඛතා ක්‍රියාවක් ලෙස මූල්‍ය අධ්‍යාපනය වැඩි දියුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉස්මතු කර ඇත. මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය සහ ධාරිතා සංවර්ධනය යටතේ හඳුන්වා දී ඇති ක්‍රියාමාර්ගයන්ට ප්‍රමුඛත්වය දෙමින්, අදාළ පාර්ශවකරුවන් උපාය මාර්ගික සැලැස්ම ක්‍රියාවට නැංවීමේදී ඉතා සක්‍රීය ලෙස සහයෝගයෙන් කටයුතු කරනු ලබයි. එමෙන්ම අනාගත පරපුර තුළ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ සංකල්පය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා කාලෝචිත හා ඵලදායී ප්‍රතිපත්ති මෙවලමක් ලෙස, අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය

විසින් 611 ශ්‍රේණි දක්වා පාසල් විෂය මාලාවට මූල්‍ය අධ්‍යාපනය අනිවාර්ය අංගයක් ලෙස ඇතුළත් කිරීම සඳහා අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමඟ එක්ව කටයුතු කරනු ලබයි.

වැඩිහිටියන් සඳහා වූ මූල්‍ය අධ්‍යාපන වැඩසටහන් ප්‍රමිතිගත කිරීම සඳහා, මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය සහ ඩිජිටල් සාක්ෂරතාවය ආවරණය කරමින් අධ්‍යාපන මොඩියුල සකස් කරන ලද අතර, පුහුණුකරුවන්ගේ පුහුණු වැඩසටහන්ද ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. තවද, රටේ මූල්‍ය සාක්ෂරතා මට්ටම තක්සේරු කිරීම සඳහා දීප ව්‍යාප්තව මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය පිළිබඳ සමීක්ෂණයක් 2021 වසරේදී පවත්වන ලදී. මෙමගින් රැස් කරන ලද දත්ත, ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ මූල්‍ය සාක්ෂරතා මට්ටම ඇගයීම සඳහා යොදාගනු ලැබේ. මූල්‍ය දැනුම, මූල්‍ය හැසිරීම සහ මූල්‍ය ආකල්ප යන ප්‍රධාන අංග 3 යටතේ ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් හා සම්මත මූල්‍ය සාක්ෂරතා ලකුණු ක්‍රමයට අනුව මූල්‍ය සාක්ෂරතා මට්ටම තක්සේරු කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

මූල්‍ය සාක්ෂරතා සහ ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන්ට සහාය වීමේ වැඩසටහන් එකම දිශානතියක් කරා ගමන් කිරීමේ වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගනිමින් එවැනි වැඩසටහන් පවත්වනු ලබන සියලුම පාර්ශවකාර ආයතනයන්හි සහයෝගීතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණයක් ගොඩනඟා ගනිමින් පවතී. එහි ඉදිරි පියවරක් වශයෙන්, යෝජිත මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය සහ ධාරිතා සංවර්ධනයේ පෙර දැක්ම මගින් මූල්‍ය අධ්‍යාපනය සහ ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන්ට සහායවීමේ වැඩසටහන් සංවර්ධනයට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය මූලධර්ම සහ උපාය මාර්ගික දිශානතිය සැපයෙනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය දායක වන්නේ කෙසේද?

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය මගින් රටේ සමස්ත මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයෙහි මට්ටම ඉහළ නැංවීම පමණක්ම අපේක්ෂා නොකරන අතර ආදායම, භූගෝලීය පිහිටීම, වයස, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය වැනි සමාජීය ජන විකාශන ගුණාංග හා සම්බන්ධ වූ මූල්‍ය අන්තර්ගත මට්ටම්වල විෂමතා ද අවම කිරීමට අරමුණු කර ඇත.

මෙම උපාය මාර්ගය මගින් මූල්‍ය සේවා නොලබන සහ අඩු මූල්‍ය සේවා ලබන ජන කොටස් වලට ඔවුන්ගේ මූල්‍ය ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීමට උපකාර වන පරිදි මූල්‍ය නිෂ්පාදන හා සේවා සඳහා ඇති ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන්ට ඉහළ ආදායම් උත්පාදනයට සහ විධිමත් රැකියා අවස්ථා උදා කිරීමට පුළුල් මූල්‍ය ප්‍රවේශය තුළින් අවස්ථාව සැලසෙනු ඇත.

ඒ හා සමගාමීව, මනාව සැලසුම් කොට සම්බන්ධීකරණය කරන ලද විස්තීර්ණ මූල්‍ය සාක්ෂරතා මූලපිරීම් මගින් මූල්‍ය පාරිභෝගිකයන්ගේ නිවැරදි මූල්‍ය දැනුම, කුසලතා හා හැසිරීම වැඩි දියුණු කෙරෙන අතර ඒ තුළින් අනාගත ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ මූලික මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාලීමට ඇති හැකියාව සහතික කෙරේ. වඩාත් මූල්‍යමය හැකියාවෙන් යුතු සහ සවිචල ගැන්වූ පාරිභෝගිකයන් විසින් අවසානයේ යහපත් වෙළඳපොළ හැසිරීම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ මූල්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීම සිදු කරනු ලබන අතර එමගින් යහපත් මූල්‍ය චක්‍රයක් ඇතිවනු ඇත.

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගය තුළින් සියලුම මූල්‍ය සේවා සපයන්නන්ට ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා සුදුසු නියාමන පරිසරයක් ඇති කරනු ලබන අතර එමගින් පාරිභෝගික ආරක්ෂාවද ශක්තිමත් කරනු ඇත. මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීමේ පුළුල් අරමුණින් පාරිභෝගිකයින්ගේ විශ්වාසය වැඩි දියුණු කළ යුතු අතරම ගනුදෙනුකරුවන්ගේ යහපත උදෙසා හොඳම භාවිතයන් ස්ථාපිත කළ යුතුය.

වෙළඳපොළ ක්‍රියාකරුවන්ට වඩාත් නව්‍ය මූල්‍ය සේවාකරණයකට ඉඩ සලසමින් වඩාත් හිතකර නියාමන පරිසරයකින් සහ අවශ්‍ය ඩිජිටල් යටිතල පහසුකම්වලින් සමන්විතව, අඩු ආදායම්ලාභී පුද්ගලයින්ට සහ සමාජයේ කුඩා ව්‍යවසායයන්ට සැලකිය යුතු පිරිවැය කාර්යක්ෂමතාවකින් හා සත්‍යතාවයෙන් යුතු සේවා සැපයීම් සැලසෙන බැවින් ඩිජිටල් මූල්‍ය පරිසර පද්ධතියේ සැලකිය යුතු වැඩි දියුණු කිරීම් මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සඳහා ආශීර්වාදයක් වනු ඇත.

මූලාශ්‍ර

1. World Bank, Financial Inclusion, Overview: <https://www.worldbank.org/en/topic/>
2. How to Measure Financial Inclusion, World Bank (2015): <https://www.worldbank.org/en/topic/financialinclusion/brief/how-to-measure-financialinclusion>
3. The Global Findex Database, World Bank Group (2017): <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/29510>
4. Central Bank of Sri Lanka (2021)
5. Economics and Statistics Report, Central Bank of Sri Lanka (2021): <https://www.cbsl.gov.lk/en/publications/other-publications/statistical-publications/economicand-social-statistics-of-sri-lanka/ess-2021>
6. The Standard and Poor's Global Financial Inclusion Survey (2014 – 2015): <https://gflec.org/wp-content/uploads/2016/02/Gallup-country-list-with-score.pdf>
7. National Financial Inclusion Strategy for Sri Lanka (2021-2024): https://www.cbsl.gov.lk/sites/default/files/cbslweb_documents/NFIS%20Summary%20English_2.pdf

